

Oplegnotitie

bij het

Milieueffectrapport Vleeskuikenhouderij Mts. Dekker

Projectnummer MER-commissie: 1966

Naam

: Mts. Dekker

Adres

: Schout Doddestraat 17

Woonplaats

: 7611 PE AADORP

Telefoon

: 0546-658593

Locatie:

Adres

: Burgemeestersdijk (ong.)

Plaats

: 7642 LV NOTTER

Gemeente

: Wierden

Samengesteld door

: Ing. W. Hoeve
Datum : 31 oktober 2008

Hoeve Advies
Hazeelaarlaan 4
7954 ED ROUVEEN

T 0522-291635

F 0522-291094

E info@hoeve-advies.nl

I www.hoeve-advies.nl

Inhoud

3	1. INLEIDING .....
5	2. SAMENVATTING .....
9	3. UITGANGSPUNT ALTERNATIEVEN MTS. DEKKER.....
9	3.1 REFERENTIESITUATIE .....
9	3.2 OPTIE 1: STANDAARD VLEESKUIKENSTAL (STD).....
9	3.3 OPTIE 2: VOORKEURSAALTERNATIEF (VKA).....
9	3.4 OPTIE 3: MEEST MILIEUVRIENDELIJKE ALTERNATIEF (MMA).....
10	4. FIJNSTOF.....
10	4.1 OLIË VERNEVELEN .....
10	4.1.1 Weljins- en bedrijfsvoeringsaspecten.....
12	4.1.2 Conclusie van Mts. Dekker inz. olie vernevelen .....
13	4.2 ISL3A TOETS .....
15	5. AMMONIAK.....
15	5.1 MILIEUVERGUNNING SCHOUT DODDESTRAAT.....
16	5.2 AANRAAG MILIEUVERGUNNING BURGEMEESTERSDIJK (ONG.).....
16	5.3 NATURA 2000.....
16	5.3.1 Effectenindicator .....
17	5.3.2 Toetsingskader.....
19	5.3.3 Conclusie effect-rapport Natura 2000.....
20	5.4 GRIMBERGERVELD EN DE GRIMBERG .....
21	6. GELUID .....
22	7. WARMTEWISSELAARS.....
22	7.1 DE WERKING VAN DE WARMTEWISSELAAR .....
22	7.2 DE MILIEUEFFECTEN VAN DE WARMTEWISSELAAR.....
24	8. VERGELIJKING ALTERNATIEVEN MTS. DEKKER.....
24	8.1 AFWEGING ALTERNATIEVEN.....
24	8.1.1 Ammoniakemissie en N-depositie .....
25	8.1.2 Individuele en cumulatieve geurbelasting.....
25	8.1.3 Fijnstofconcentratie .....
26	8.1.4 Energie en klimaat.....
27	8.2 CONCLUSIE T.A.V. AFWEGING ALTERNATIEVEN .....
27	8.2.1 Optie 1: standaard vleeskuikenstal (STD).....
27	8.2.2 Optie 2: voorkeursalternatief (VKA) = voorgenomen activiteit.....
28	8.2.3 Optie 3: meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) .....
29	8.2.4 Samenvatting milieueffecten .....
30	8.3 LEEMTEN IN KENNIS .....
31	BIJLAGEN .....

1. Inleiding

Deze Oplegnote is een aanvulling op het MER-rapport van 21 mei 2008 t.b.v. de vestiging van een vleeskuikenbedrijf door Henk en Karin Dekker aan de Burgemeesterdijk (ong.) te Notter.

In de Oplegnote wordt ingegaan op de door de commissie MER aangegeven tekortkomingen en aandachtspunten zoals weergegeven in het Memo van 9 september 2008 met kenmerk 1966-52. De tekortkomingen hebben betrekking op de uitwerking van fijn stof, de uitwerking van ammoniak en de samenvatting.

Fijnstof

- De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voor olievernevelling tevens een reductiepercentage voor fijn stof van 70% uit te werken.
- Daarnaast adviseert de Commissie om ten aanzien van de enkelvoudige luchtwasser van het mma uit te gaan van een reductiepercentage van 60%.
- Tevens adviseert de Commissie om de belangrijkste aspecten van olievernevelling in een aanvulling te benoemen.

Ammoniak

- De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER de informatie rond ammoniak dusdanig uit te breiden dat de informatie afdoende is ten behoeve van de passende beoordeling.
- Daarnaast adviseert de Commissie om bij de uitwerking van ammoniak de 5%-regeling los te laten en ammoniak uit te werken conform de vigerende nb-wetgeving.
- Tot slot adviseert de Commissie om de tekst in het MER zodanig aan te passen dat de juiste eenheden worden gebruikt voor de berekening van de depositie en de juiste emissiegetallen worden genoemd.

De samenvatting

- De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER de samenvatting dusdanig uit te breiden dat deze een compleet beeld geeft van belangrijkste bevindingen in de MER.
- ### De aandachtspunten
- De Commissie adviseert om in een aanvulling de werking en de milieueffecten van de warmtewisselaars weer te geven.
  - De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER de ventilatoren realistisch mee te nemen in het akoestisch onderzoek.
  - Tevens adviseert de Commissie om de warmtewisselaars op de juiste wijze in de geluidsberekeningen mee te nemen.
  - De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER alle relevante wetgeving kort te behandelen.

In de Oplegnotitie wordt ingegaan op de door de commissie MER aangegeven essentiële tekortkomingen en aandachtspunten zoals weergegeven in het Memo van 9 september 2008 met kenmerk 1966-52. De tekortkomingen hebben betrekking op de uitwerking van fijn stof, de uitwerking van ammoniak en de samenvatting. De aandachtspunten hebben betrekking op het gebruik van de warmtewisselaar, de ventilatiecapaciteit i.r.t. de geluidsruimte, en de omschrijving van het wettelijk kader.

Echter, ook vanuit de zijde van de initiatiefnemer is bijstelling van de rapportage gewenst. Voortschrijdend inzicht en veranderende regelgeving noopt tot een andere opzet van het voorkoursalternatief (VKA).

- De regelgeving en beoordeling van fijnstof is per 30-8-2008 veranderd.
- De geïnventariseerde kennis rond het vernevelen van plantaardige olie t.b.v. het reduceren van fijnstof werpt vragen op.

Dit alles leidt tot nieuwe inzichten en bijstelling van het voorkoursalternatief.

2. Samenvatting

Algemeen

De MER heeft betrekking op het initiatief van Mts. Dekker een vleeskuikensbedrijf voor 120.000 vleeskuikens te stichten aan Burgemeestersdijk (ong.) in Nottter, gemeente Wierden (Ov.). De locatie ligt in het landbouwonterwikkingsgebied van het reconstructieplan Salland-Twente en het perceel waar het bedrijf op wordt gevestigd betreft een onbebouwd perceel maïsland. Henk en Karin beginnen hier een nieuw bedrijf omdat ze op de huidige locatie in de gemeente Almelo plaats moeten maken voor woningbouw en industrie. Ze hebben op dit moment 30.400 legkippen aan de Schout Doddestraat 17 in Aadorp.

Het perceel aan de Burgemeestersdijk (ong.) heeft nog geen agrarische bouwbestemming. In de LOG visie van de gemeente Wierden wordt de beoogde locatie aangewezen als mogelijke vestigingsplaats voor een intensief veehouderijbedrijf. Vooruitlopend op de partiële herziening van het bestemmingsplan wordt middels een "projectbesluit" het verlenen van een bouwvergunning mogelijk gemaakt.

In de directe omgeving vestigt zich ook nog een varkenshouderij. De familie Bessembinder uit Holten verplaatst haar varkensbedrijf op verzoek van de Provincie Overijssel t.b.v. natuur. Zij beginnen aan de Burgemeestersdijk een varkenshouderij voor 5.094 vleesvarkens. De stallen worden uitgerust met chemische luchtwassers.

Advies voor richtlijnen

Het plan van Mts. Dekker riep bij omstanders de nodige vragen op. Op de startnotitie MER zijn 8 zienswijzen binnengekomen, waarin vooral de zorg werd uitgesproken voor aantasting van milieu, natuur en landschap. Deze aspecten komen nadrukkelijk in het MER-rapport aan de orde. De commissie MER geeft in het advies voor richtlijnen aan dat de milieuprioriteit ligt op het vlak van ammoniak, geur en fijnstof. Dit met het oog op de te beschermen natuur, de lokale geurhinder en de leefomgeving in de directe omgeving van het bedrijf.

Vestiging van het bedrijf past in de gemeentelijke visie op de inrichting van het landbouwonterwikkingsgebied Wierden, zoals dat is aangewezen in het kader van het reconstructieplan Salland-Twente. Bij de vestiging van het bedrijf wordt alle landelijke wet- en regelgeving in acht genomen en alle voorzorg genomen zoals die van de grotere intensieve veehouderijbedrijven mag worden verwacht (IPPC).

Alternatieven

Pluimveebedrijf Dekker heeft naast de blanco uitgangssituatie (referentie) een 3-tal scenario's onderzocht:

1. STD: Standaardstal vleeskuikens: stallen uitgerust met lengteventilatie, mixlucht en waterverneveling achter de stal om stof te wassen
2. VKA: Voorkeursalternatief: stallen uitgerust met gebundelde nokventilatie en mixlucht
3. MMA: Meest milieuvriendelijk alternatief: stallen uitgerust met lengteventilatie, mixlucht en enkelvoudige luchtwassers t.b.v. het reduceren van ammoniak in en achter de stal. Dit om een maximale ammoniakreductie te bewerkstelligen.

Het enige alternatief is voornamelijk het voorkuursalternatief waarin de stallen mechanisch geventileerd worden met kokers op het dak. De ventilatoren zijn gebundeld, zodat een centraal emissiepunt ontstaat in het hart van de inrichting.

- De bevindingen:
1. STD: De standaardstal met lengteventilatie valt af omdat de fijnstofconcentratie te hoog wordt. Zonder luchtbehandeling zou de concentratie van 50 µg/m³ op de grens van de inrichting maar liefst 176 dagen per jaar overschreden worden. Met een watergordijn achter de stal zou het nog 150 dagen zijn, en met olievernevelling in de stallen nog 64 dagen per jaar, terwijl dan toch al 70% van de emissie gereduceerd wordt.
  2. VKA: Reducerende maatregelen voor fijnstof zijn niet nodig, de gemiddelde concentratie varieert van 25,3 tot 29,2 µg/m³ op de inrichtingsgrens terwijl het maximaal 40 µg/m³ mag zijn, met gemiddeld 30 dagen per jaar een overschrijding van 50 µg/m³ terwijl 35 dagen zijn toegestaan.
  3. MMA: Het meest milieuvriendelijke alternatief valt af omdat in de combinatie van lengteventilatie met luchtwassers niet voldaan wordt aan de Wet Lucht kwaliteit. Het aantal dagen waarop de fijnstofconcentratie de 50 µg/m³ overschrijdt neemt toe van 15 (achtergrondconcentratie) naar 54 dagen per jaar, terwijl maximaal 35 dagen zijn toegestaan. Wat betreft geur biedt de additionele luchtwasser geen grote meerwaarde. Zit het voorkuursalternatief met 7,55 OU_E/m³ t.o.v. Burgemeestersdijk 7 op 54% van wat is toegestaan, met luchtwasser komt men met 6,32 OU_E/m³ op 45%; in beide gevallen ruim onder de maximaal toegestane waarde van 14,0 OU_E/m³. Het gebruik van luchtwassers bij pluimvee zit nog in de experimentele fase en is onvoldoende bedrijfszeker. Er doen zich negatieve bij-effecten voor. Het hoge energieverbruik en de hoge investerings- en exploitatiekosten wegen niet op tegen de extra te behalen emissiewinst.

Optie	Stikstof (N)	Geurbelasting individueel	Geurbelasting cumulatief i.c.m. bedrijf Bessembinder	Jaargem. Concentratie	Aantal overschrij- dingen
Referentie situatie	0,00 mol N	0,00 OU _E /m ³	4,87 OU _E /m ³	24,6 µg/m ³	15 dagen
Optie 1, STD	2,83 mol N	7,62 OU _E /m ³	9,77 OU _E /m ³	26,4 – 52,5 µg/m ³	150 dagen
Optie 2, VKA	2,89 mol N	7,55 OU _E /m ³	10,35 OU _E /m ³	25,3 – 29,3 µg/m ³	30 dagen
Optie 3, MMA	0,28 mol N	6,32 OU _E /m ³	8,15 OU _E /m ³	25,1 – 33,6 µg/m ³	54 dagen

De voorgenomen activiteit bestaat uit het houden van 120.000 vleeskuikens in emissiearme stallen met volledig strooiselvoer voorzien van mixluchtventilatie. Op de essentiële punten qua milieubelasting voor ammoniak, geur en fijnstof verhouden de 3 alternatieven zich als volgt:

De afname van depositie t.o.v. de Engbertsdijkvenen door het verplaatsen van de activiteiten van de Schout Doddestraat naar de Burgemeestersdijk is groter dan de toename van depositie t.o.v. het Wierdense Veld en de Sallandse Heuvelrug en Borkeld samen.

- De afname van depositie t.o.v. de Engbertsdijkvenen door het verplaatsen van de activiteiten van de Schout Doddestraat naar de Burgemeestersdijk is groter dan de toename van depositie t.o.v. het Wierdense Veld en de Sallandse Heuvelrug en Borkeld samen.
- De millieudruk op de Engbertsdijkvenen neemt netto met 2,86 mol N per ha per jaar af. Doordat de Schout Doddestraat stopt wordt er 3,46 mol gereduceerd en door het netto met resp. 0,34 en 0,35 mol N per ha per jaar toe.
- Op eenzelfde manier neemt de millieudruk op de Sallandse Heuvelrug en Borkeld 0,97 mol N per ha per jaar.
- Bij en de beëindiging aan de Schout Doddestraat reduceert de depositie met toe. Het nieuwe bedrijf aan de Burgemeestersdijk (ong.) te Notten draagt 2,89 mol N toe. De millieudruk op het Wierdense Veld neemt netto met 1,92 mol N per ha per jaar neemt de depositie ook deels weer af.

Door de vestiging van het bedrijf neemt de depositie van stikstof op omliggende natuur-gebieden toe. Echter, met het beëindigen van bedrijf aan de Schout Doddestraat in Adorp

De activiteit heeft een (in)directe invloed op omliggende Natura 2000-gebieden in de vorm van een bijdrage aan de depositie van stikstof i.r.t. verzuring en vermesting. De bijdrage is echter zo klein dat men daarvan geen direct effect mag verwachten. Het dichtstbijzijnde natuurgebied het Wierdense Veld ligt op 3,2 km van het bedrijf. De Sallandse Heuvelrug ligt op een afstand van 5,2 km en Borkeld op 6,4 km. Alle 3 Natura 2000-gebieden zijn beschermde habitattgebieden, de Sallandse Heuvelrug is tegelijk een vogelrichtinggebied. Op 1,2 km van het bedrijf ligt een voor verzuring gevoelig Wav-gebied. Het landgoed De Grimberg en het Notterveld hebben geen beschermde status.

Natura 2000
De instandhoudingsdoelstellingen van de 4 Natura 2000-gebieden in de invloedssfeer van het te verplaatsen pluimveebedrijf: Engbertsdijkvenen, het Wierdense Veld, de Sallandse Heuvelrug en Borkeld, zijn vooral gericht op behoud van heide, hoogveen en vennen, om daarmee de leefomgeving van flora en fauna en specifieke habitat en dieren te beschermen. De gebieden zijn vooral gevoelig voor *verdroging* (waterhuishouding) en *vermesting* (verrijking van het ecosysteem met stikstof en fosfaat). De habitat is *niet gevoelig voor verzuring van de bodem of water* (door bijvoorbeeld de emissie van o.a. ammoniak), aldus de Effectenindicator.

N.B.: Gelet op de voors en tegens van het olie vernevelen en het feit dat ook zonder olie vernevelen het bedrijf binnen de normen van de Wet Luchtkwaliteit blijft, is het *voorkursalternatief* bijgesteld: de met mixluchtventilatie uitgeruste stallen worden uitgerust met gebundelde nokventilatie (centraal emissiepunt) *zonder olie vernevelen*.

Mts. Dekker is dan ook van plan dit alternatief uit te voeren.
bus.
voorkursalternatief komt qua energieverbruik en exploitatiekosten verreweg het best uit de (spuiwater) ligt aanzienlijk hoger dan in een situatie waarbij dat niet nodig is. Het
Het energie- en waterverbruik bij gebruik van een watergordijn (verneveling) of luchtwasser

